

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca
Stoji za
celo leto 3 gid. —
pol leta 1 " 60
četrt " — " 80
(Posamezne štev.
15 kr.)

Oznanila,
tkrat natisnena,
od vrste 15 kr.

Naročnina,
oznanila in reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odpriete rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasiló

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se pridenó
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.

Nepraznovana pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
oceno poslané knjige
se ne vračajo.

Šesta skupščina

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Gorici.

Radostnim srcem konstatujemo, da se je letošnji shod dične naše »Zaveze« povsem sijajno obnesel in prepričani smo, da ostanejo dnevi, ki smo jih v Gorici preživeli, vsem udeležencem v najprijetnejšem spominu. Slovensko učiteljstvo je opet pokazalo, da si je povsem svesto svoje prevažne kulturne naloge ter da vedno deluje po geslu »Naprej!« Opazovalo se je to lahko ne le pri glavnem zboru, ampak tudi pri zborovanjih sekcij kakor pri koncertu, pri katerem so razun godbe sodelovale le učiteljske moči. Vse se je vršilo v najlepšem redu, točno po programu in s ponosom rečemo v čast sodelovalcev in prirediteljev.

Udeležitev letošnjega shoda je bila z ozirom na naše razmere res velikanska. Okoli 300 učiteljev in učiteljic je prihitela od vseh strani lepe naše domovine, da si segne po bratovsko v roke ter se navdušuje za prevažen naš poklic. Upamo da se je slednji namen v polni meri dosegel, pa tudi, da je ta shod veliko važnost dične naše »Zaveze« našemu razumništvu dokazal!

15. avgusta ob 8. uri zvečer je imel upravni odbor sejo v čitalnici, ter je pripravil gradivo za zborovanje delegatov in se posvetoval o drugih rečeh, tičočih se šestega glavnega zborovanja »Zaveze«.

Zborovanje odposlancev

posameznih učiteljskih društev se je vršilo v četrtek zjutraj ob 7. uri v okrašeni telovadnici c. kr. ženskega učiteljsišča. Zbralo se je nad 50 odposlancev, med njimi 7 učiteljic.

Predsednik »Zaveze« gosp. Vojteh Ribnikar otvori zborovanje ter pozdravi zbrane odposlance tako-le:

»Častiti gospodi odposlanci!

Po sklepu odposlancev pred letom v Mariboru vršечem se glavnem zboru »Zaveze«, sklical je upravni odbor letošnje zborovanje v lepo Gorico. Vaša velika udeležba kaže, da med slov. učit. društvu klije odkritosrčnost in prijateljstvo. Dal Bog, da bi ta ljubezen še vedno bolj vezala »Zavezo«. »Zaveza« naj nam ne bode samo idejal, bode naj telo, katerega udje, slavna društva, vsa z isto gorečnostjo, z isto požrtvovalnostjo, z isto delavnostjo, z istim zaupanjem in z isto odkritosrčnostjo delujejo in skrbé za napredek in pravice slov. učiteljstva, za razvoj slov. šolstva. Združenim

močem bilo je in bode tudi v prihodnje lahko slov. učiteljstvo in šolstvo oživiti, okrepiti in povzdigniti na ono stopinjo ali še višji, ki jo zavzema ali bode zavzemalo učiteljstvo in šolstvo drugih narodov. Vedno napredujoče slovensko učiteljstvo — in da je to, priča nam njegovo delovanje — naj ne pozna nesloge. Ako se kateremu posameznemu ali društvu zdi potrebna kaka preosnova, na dan s predlogom, odkritosrčno naj obelodani svoje pomislke — in prepričan sem, da si razumno slov. učiteljstvo gotovo le najbolje izbere. Da bi naše zborovanje obrodilo najboljši sad slovenskemu učiteljstvu, slovenskemu ljudskemu šolstvu je moja najsrčnejša želja. In s to željo otvorim zbor odposlancev — prav iskreno pozdravljajoč Vas vse častite gospodč. odposlanke in gospode odposlance!»

Potem odstopi predsedništvo podpredsedniku g. Ivanu Lapajne-tu ter nadaljuje nekako tako-le: Vsakdo se še pač spominja onega krasnega govora, s kojim nam je lani gosp. ravnatelj Henrik Schreiner podal toliko zlatih naukov. Vsi mu moramo hvaležni biti za to; in ne samo to, temveč gospod ravnatelj je nam tudi nekak duševni buditelj ter ima mnogo zaslug za povzdigo našega šolstva. Isto tako zasluženi mož, kateri neumorno deluje za »Zavezo«, posebno za nje glasilo, kateri nesebično posveti ves svoj prosti čas v povzdigo slovenskega učiteljstva, je gosp. M. Nerat. V zahvalo in hvaležnost jima predlagam, da se izvolita ta dva zaslužna moža častnim članom. (Dolgotrajno odobravanje, burni »Živela« in ploskanje. Pričujočemu gosp. Neratu se iskreno čestita.)

Gosp. predsednik naprosi na to tajnika gosp. Iv. Šega, da prebere imenik društev in odposlancev in poročilo o delovanji predsedništva »Zaveze« v minulem upravnem letu.

Iz imenika društev je razvidno, da »Zaveza« sedaj broji 29 učiteljskih društev, z več kakor 1600 udi. Zastopana so bila skoro vsa društva po svojih odposlancih. Iz poročila o delovanji predsedništva »Zaveze« posnamemo v kratkem to-le:

Poročilo se pred vsem spominja V. glavnega zbora v Mariboru ter izreka najsrčnejšo zahvalo (v imenu delegacije) »vsem gospodom in gospicam, ki so se lansko leto toliko trudili, da so nam pribavili one nepozabne trenutke, ki smo jih preživeli v Mariboru«. Dalje se spominja poročilo vseh onih udov, katere nam je nemila smrt pobrala od zadnjega zborovanja, kakor Josip Freuensfelda, Ivan Tomšiča in drugih (skupaj 16). (Navzoči izrazijo svoje sožalje, da vstanejo raz sedeže.) Potem omenja delovanje direktorija, katero je bilo preteklo leto bolj notranje, da si je imelo ravnateljstvo braniti »Zavezo« proti neosnovanemu podtikanju, ki pa se je hvala Bogu razpršilo v nič, tako, da se lahko reče, da je sedaj postalo jasno.

Blagajnik nam poroča, da je »Zaveza« imela dohodkov . . .	142	gld.	57	kr.
stroškov . . .	115	>	27	>
torej prebitka	27	>	30	>

Vrh tega še je baje nekaj društev s svojimi prispevki na dolgu. Poročili tajnika, in blagajnika se vzameta (prvo po nekaterih opombah gosp. Kcela iz Ljubljane) na znanje in se izvolijo tri gospice za pregledovalke računov. Potem poroča gosp. Nerat o stanji društvenega glasila »Popotnika« in se predlog gosp. Porekarja, da naj ostanejo doneski posameznih društev kakor letos t. j. 20 kr. za vsakega uda, jednoglasno sprejme.

Vspored za glavni zbor se tako le določi: 1. Pozdravi. 2. O preosnovi učnih knjig, oziroma ljudsko-šolskih čitank (poročevalca gg. Medvešek in Nerat). 3. Resolucije a) o stipendijah »Zaveze«, b) o Lavtarjevih računih in c) o izdaji slovenskih zemljevidov.

Potem g. predsednik dve uri trajajoče zborovanje odposlancev zaključi in navzoče pevce in pevke povabi, da se prav mnogobrojno udeležijo glavne pevske vaje, potlej pa tudi razprav v sekcijah.

Po zborovanji odposlancev od 10. do 12. ure imele so v raznih razrednih sobah deške vadnice svoje seje 1. sekcija za mladinske spise, 2. Slomšekov odsek, 3. sekcija za šolsko vrtnarstvo in 4. sekcija za učila. O njih zborovanjih priobčimo posebna poročila. Isto tako spregovorimo na drugem mestu tudi o banketu, ki se je vršil ob 1. uri popoldne na vrtu »Grand Hotela« res kaj sijajno.

Glavni zbor.

Po banketu okoli 4. uri popoldne jeli smo se zopet zbirati k glavnemu zboru v poslopji c. kr. ženskega učiteljsišča. Učiteljstva in odličnih gostov prišlo je toliko, da nas je prostorna telovadnica komaj sprejela. Bilo nas je gotovo nad 300 (učiteljic nad 50.)

Od gostov nam je omeniti preč. gosp. poslanca Dr. A. Gregorčiča, gosp. ravnatelja Hafnerja in mnogo duhovnikov. Kot vladni komisar prisostvoval je gosp. baron Winkler. Okoli $\frac{1}{2}$ ure otvori predsednik »Zaveze« g. V. Ribnikar VI. glavni zbor ter navzoče tako-le pozdravi:

»Slavna skupščina!

Častite gospe in gospice tovarišice; gospodje tovariši!

Prihiteli ste danes iz daljne Štajerske in Kranjske ter bližne Primorske semkaj v prijazno in lepo mesto Gorico. Zbrali ste se, da se v združenem zborovanji, v prijateljskem razgovoru posvetujete, razpravljate in sklepate, kar ima biti v korist in blaginjo učiteljskemu stanu — ljudskemu šolstvu mile naše domovine. — Bodite mi vsi najsrčneje pozdravljeni! Množica Vaša naj svetu priča, da slovensko učiteljstvo ne ločijo meje dežel, da smo Kranjci, Primorci in Štajerci jedini — bratje, da nam je vsem jedna in ista naloga, sveta dolžnost in skrb, negovati najlepšo cvetlico naroda slovenskega — njega mladino, da postane iz nje narod vrlih mož! Slovenska učiteljska društva s svojimi 1600 člani, združena v »Zavezi«, naj tudi v prihodnje delujejo in težé za vsem, kar ima povzdigniti ljudsko šolstvo, ukrepiti ugled učiteljskega stanu in priboriti učiteljstvu vse pravice, katere mu gredó, da se šolstvo povsod oživi in prinese tudi slovenskemu narodu oni sad, katerega so si bili svesti možje, ki so delali pred 25 leti pri početku šolske postave. Po širnej naši domovini, mogočnej Avstriji obhajali so letos slovesno 25letnico ljudsko-šolske postave. Tudi slovensko učiteljstvo obhajalo je to 25letnico v svojih občnih društvenih zborih, a danes pa se še posebno s hvaležnim srcem spominjajmo vseh ljudsko šolstvo vzbudivših slavnih mož, osobito pa Onega, kateri je oživil narejeno postavo, — očeta ljudske šole, premilega našega cesarja Franca Josipa I., kateremu z iskreno srčno željo »Bog ga ohrani, Bog ga obvari našej ljubi domovini še mnoga, mnoga leta« zakličemo: Slava, slava, slava!

Zbor se temu pozivu navdušeno odzove in na predlog gospoda Juga sklene, brzojavnim potom poslati izraz hvaležnosti, iskrene udanosti in lojalnosti do presvitlega cesarja in habsburške rodovine pred Najviši prestol. — Potem še gospod predsednik posebno pozdravi navzoče častite goste, zlasti poslanca gosp. dr. A. Gregorčiča in predstavi zboru vladnega komisarja gospoda barona Winkler-ja.

K besedi se sedaj oglasi načelnik učiteljskega društva za goriško okolico, gospod Tomaž Jug, ki navzoče tako-le pozdravi:

»Častiti gospodi kolegi! Častite gospice koleginja!

Prevažna je naloga ljudske šole, — in njena rešitev, njena izpeljava pa poštupana z grenkostjo in zopernostjo, — združena je z raznimi težavami. Koliko težja je pa naloga, — in kolikor grenkeja nje izpeljava, toliko jači mora biti sila, — toliko večje požrtovalnosti je treba. — Narava nas uči in vsakdanja izkušnja, da v združenji je moč. Zatorej slovenski učitelji, prepričani o tej resnici in svesti si prevažne pa težavne naloge, začeli smo se zbirati, — začeli smo snovati učiteljska društva, kjer se zbiramo, posvetujemo, poučujemo, ne bojé se stroškov ali drugih ovir, da bi bili le kos nam dani zadači. A uvidevši, da z ozirom na sedanje razmere in zahteve, je treba nam slovenskim učiteljem še večjega in tesnejega združenja, pokukala je, po prizadevanji nekaterih velemarnih gospodov kolegov, leta 1888. naša »Zaveza« na dan.

Srečna misel! Iz več teles postalo je veliko telo, — iz več glav, — iz več src — jedna glava, jedno srce, kateremu jedino mar je prava časna in večna sreča naše mladine in po njej blagor slovenske domovine.

Zatorej častiti gospodje bratje zavezniki, častite gospice zaveznice iz Kranjskega, Štajerskega, Primorskega, — iz Koroškega menda ni nobednega med nami, — stojmo jaki, zvesti, hrabri, da naše »Zaveze« nobedna sila ne bode razrušila, — da naša »Zaveza« postane voz, ter ne bode Aleksandra, da bi ga presekal. — V tem duhu vas častite gospode, častite gospice prav srčno pozdravljam v imenu krajnega odbora ter kličem vam iz dna srca: Dobro došli! Bog vas živi!

Pri tej priliki pa vas milo prosim v imenu krajnega odbora, ne štejte nam v smrtni greh, ako sprejem v ožjem in širjem pomenu ni bil tak, kakor bi bilo dostojno. Razmere so žalibog take, in ž njimi imamo računati. Evangeljska žena prinesla je v tempeljnovo skrinjico le vinarček, pa iz pravega srca ter storila je zaslužno delo. — Tako tudi mi, storili smo, kar je bilo v naši moči gledé na tukajšnje razmere; zatorej blagovolite to za dobro sprejeti!» (Živahno odobravanje in Živio-klici.)

Vladni zastopnik baron Winkler pozdravi zborovalce imenom slavne vlade: »V čast mi je, da morem to slavno skupščino pozdraviti v imenu visoke vlade. Ni mi treba povdarjati, kakó si vlada prizadeva, podpirati ljudsko šolstvo. Zató jo mora le veseliti, ako se slavno učiteljstvo pogosteje zbira, da se dogovarja in posvetuje, kakó mu je postopati v prosep šolstva in v korist svojega stanu. Pozdravljam vas torej v imenu visoke vlade in se nadejam, da bodo vaša posvetovanja za napredek kolikor šole toliko učiteljskega stanu sadonosna«.

Skupščina je sprejela ta pozdrav vladnega zastopnika z oduševljeni živio-klici:

Gosp. ces. svetovalec Vodopivec pozdravi skupščino v imenu »Goriške Čitalnice« in povabi navzoče h koncertu, ki bo ob 8. uri v čitalničnih prostorih v čast slovenskemu učiteljstvu, ki se je zbralo danes v naši lepi Gorici od vseh stranij slovenske domovine. (Živio-klici.)

Sedaj prečita tajnik dnevni red, kateri se je zjutraj določil v seji odposlancev vseh v »Zavezi« združenih učiteljskih društev. (Dalje sledi.)

Slovníška teorija Kernova.

Piše dr. Janko Bezjak.

(Dalje od štev. 10.)

Jeli smo zadnjič govoriti o številnih razmerjih in sicer o tistih, ki so označena po samostalnih števnikih.

V slovanskih jezikih so namreč glavni števniki od števnikar pet naprej samostalniki. Število, ki nam ne znači bistva stvari, nego le jedno stran njegovega razmerja, ker stvari še le tvorjajo število, odluščil je slovanski jezik od stvari in ga postavil samo za-se, podelivši mu samobitnost in po takem pomen in opravek samostalniški. Tu se je dogodilo isto, kar je že arijski prajezik storil gledé na izraževanje lastnostij. Tudi lastnosti niso bivajoče same ob sebi, nego se nahajajo na stvareh, a vendar jih izražamo kakor samostalne stvari, po samostalnikih.

Števniki deset n. pr. je torej v staroslovenščini popoln samostalniški, spadajoč med ženska i-jeva debla = grškemu samostalniku δεκάς in tujki dekada. Sicer se tudi v germanskih jezikih nahajajo ostanke samostalniške narave glavnih števnikov. Tako je končni zlog ‚zig‘ v števniki zwanzig itd. ostanek starogotiskega samostalnika možkega spola u-jeve sklanjatve: tigus = δεκάς. In tudi v novonemškem jeziku je mogoče glavne števnike rabiti kakor samostalnike s členom spolnikom: die Zehn, das Hundert, ali v množini: die Neune, die Viere.

A že v staroslovenščini jel je popolni pomen samostalniški omenjenih števnikov slabeti: začeli so jih rabiti kot samostalnike le v imenovalniku in tožilniku, v drugih sklonih pa kot pridevnike, in tako je ostalo v naši slovenščini. Tako so n. pr. rekali najprej: **ss šestijon sestra**, potem: **ss šestimi sestrami**, in tudi mi pravimo: **s šestimi sestrami**.

Neko posebnost gledé na spol teh števnikov moramo še tu omeniti. Da so v staroslovenščini ženskega spola, opomnili smo že zgoraj; zaradi tega stoji pridevniški pridevek poleg števnikar v ženskem spolu.

A vendar je že v starem jeziku bil povedni imenovalnik v srednjem in ne v ženskem spolu: **osmb dušb spaseno bystra**. V naši slovenščini je srednji spol le v sestavljenih oblikah glagolovih tvorne dobe, ali v onih oblikah trpne dobe, katere tvorja jezik s pomočjo povratnega zaimka; v vseh drugih slučajih je povedkovo pojasnilo v roditelniku, vjemajoč se s samostalnikom, od števnikar zavisnim; torej: **osem duš se je rešilo**, pa: **osem duš je bilo rešenih**. »Iz te prikazni« (namreč da je povedni imenovalnik v srednjem spolu), tako piše Šuman v § 133. že omenjene slovnice, »ima se sklepati, da stoji tu števniki v tožilniku a ne v imenovalniku in da imamo tu stavke bez osebkar«. Do te izjave privedel ga je Miklosich, ki pravi (Syntax 53, 5): »man wäre geneigt in sätzen wie nsl. pet hiš je zgorelo das cardinale pet für den acc. und den satz für einen subjectlosen anzusehen«; a potem še pristavi: »einer solchen theorie stehen jedoch sätze wie čech. hromada jich tu bylo entgegen, aus denen sich ergibt, dass, wenn das subject eine menge bezeichnet, das praedicat ohne rücksicht auf das genus des subjects im neutr. steht«. Tudi v slovenščini je takih primerov: Ravnikiar piše: **ljudi cela drhal se je nateplo**, **ljudi velika množica je bilo pri njem** itd. Tu je ista prikazen, katero nahajamo v izrazih: **bilo je strah**, **zima**, **mraz** itd.

Vprašali boste, čemu to razkladamo tako obsirno. Ker hočemo podpreti sledeče vrste. Gre nam namreč za razlago stavkov kakor: **preteklo je trideset let**. Kaj je osebek tega stavka? — Slišali smo že, kaj meni Šuman. Poslušajmo še, kaj pravita Janežič-Sket. V odstavku 343. njune slovnice čitamo: »Kedar kak določen ali nedoločen števniki pravi osebek v roditelnik pomakne in sam njegovo službo prevzame, tedaj se jemlje glagolni dopovedek v srednjem spolu v rabo, pridevni pa sploh s pravim osebkom v roditelnik prestopi«. Z mnenjem Šumanovim se ne moremo strinjati, neverjetnost njegove trditve že sledi iz gori navedenih besed Miklosich-evih. Kaj pa naj o Janežič-Sketovi trditvi porečemo? Ali naj res menimo, da je pravi osebek pomaknjen v roditelnik in da je števniki še le prevzel njegovo službo? Naj

morda celó menimo, da je roditelj logični, števec pa slovnični osebek? — To moramo sklepati iz onih besed. —

Naša izjava je kratka: pravi osebek gori navedenega stavka je števec trideset; roditelj let pa pojasnjuje osebek in je njegov pridevek. Isto velja o vseh enakih stavkih, torej tudi o vseh nedoločnih števnikih in o ločilcih srednjega spola; n. pr.: malo ljudi je izvoljenih, petero dreves je bilo vsajenih itd. Da imajo roditelj za pravi osebek, tega je kriva zopet logika in pa napačna analogija. Kdor po teh sodi, dejal bo: »V stavku: dva otroka sta umrla, je osebek ‚otroka‘; v stavku: trije (štirje) otroci so umrli je osebek ‚otroci‘; zakaj pa bi naj tako ne bilo v stavku: pet (deset itd.) otrok je umrlo? Kaj, je li število umrlo, ali so umrli otroci?! O teh-le se govori, da so umrli, torej so podlog stanju, po glagolu izraženemu, in po takem osebek«. — Ne, prijatelj! — Slovničar mora drugače soditi: sme in mora soditi le po skupini besed, katere mu jezik podaja, ne gledaje na desno, ne na levo, če se mu tudi logika protivi.

Rekli smo v 3. številki, da je podlog dejanju ali stanju glagolovemu lahko vsaka stvar, istinita ali izmišljena, resnično bivajoča, ali bivajoča le v naši domišljiji ali našem umu, torej tudi število pet, tvorba človeškega uma. Sicer je nesmisel reči: malo, mnogo, pet, deset je umrlo, in dotični stavek tega tudi ne meni; a vendar jezik pravi tako, in slovničarja nima brigati ne misel ne nesmisel, ampak njemu naj bo mar jedino le slovničnega razmerja posameznih ali skupnih besed. Saj tudi stavek: modrost božja je vesoljni svet lepo uredila — ne govori samo o modrosti, nego o modrosti božji, in vendar je osebek le modrost in ne modrost božja, dasi stavek: modrost je vesoljni svet lepo uredila — ne bi podal prave in popolne misli. O tem smo že itak razpravljali na široko v 9. številki.

A vrnimo se k prejšnjemu stavku. Pet je torej podlog: to nam svedoči samostalna narava števnikova; to nam svedoči tudi povedni glagol, ki se s števnikom vjema v sklonu in številu in recimo tudi v spolu. Sicer pravi Miklosich v gori omenjenih vrstah, da povedni glagol sploh stoji v srednjem spolu pri izrazih množino zaznamujočih, naj so tudi drugega spola; a vendar smemo trditi, da se je ženski spol glavnih števnikov jel izgubljati že v staroslovenščini s splošnim samostalniškim pomenom vred in da se je po analogiji nedoločnih števnikov izprevrgel v srednjega. Kar se pa tiče stavkove nesmisli, odstranimo jo takoj, osebkovo v pojasnilo pridejvši pridevek v roditelju: pet otrok je umrlo, in misel je zopet z logiko in slovnico v soglasju.

Tako sklenemo točko A, dopolnjeva točko B rekoč: »Osebek mora biti tudi vsak zaimek ali števec, imajoč pomen in popravo samostalniški«.

C. Trdili smo v 8. številki, da osebek more tretjič označen biti po bistvu in govornem razmerju. Jeden slučaj smo že tam obravnavali; opozarjamo le na stavka: kdor laže, ta tudi krade in ljubi Bog, ta je vse stvaril. Sedaj hočemo nadaljevati.

Dejali smo, da je v omenjenih dveh stavkih osebek izražen dvakrat in sicer po stavku ‚kdor lažec, oziroma po samostalniki ‚Bog‘ in po kazalnem zaimku ta. Semkaj spadajo tudi stavki nemškega jezika kakor ta-le: es ist bestimmt in Gottes Rath, dass man vom Liebsten scheiden muss. Slovničarji zovejo es glavnega stavka »Vorläufer des Subjects«. To ni prav; ampak es je istiniti osebek, ki dobi svoj popolni pomen po sledečem osebkovem stavku: dass man itd. Tudi tu je osebek zaznamovan dvakrat: po osebnem zaimku, kažočem na osebkovo stavek in po tem stavku. Prav tako bi lahko rekli: das ist bestimmt itd., v tem slučaju pa slovničarji das gotovo ne bi imeli le za »Vorläufer«, ampak trdili bi, da je osebek. Slovenskemu jeziku v takih stavkih ni treba osebnega zaimka, nemški jezik pa ga zahteva in sicer radi besednega

in stavkovega reda. Po besednem redu nemškega jezika naj bi stal začetkom nanzanjevalnega stavka osebek, in po stavkovem redu naj bi podredje začental osebkov stavek, ker se je porodil iz osebka. Če se torej prekucne ta naravni red, da osebek ali osebkov stavek, uveden po vezniku dass, izgubita svoje prvo mesto, stopi na tisto osebni zaimek srednjega spola **es**, oziroma drug stavkov člen. Ko pa stopi osebek, oziroma osebkov stavek na svoje mesto, odpade **es**. To velja tudi o predmetovih in drugih zavisnikih, o katerih bomo govorili pri drugi priliki.

Kern imenuje te zavisnike, na katere kažejo ali se ozirajo zaimki glavnih stavkov, „pojasnjevalne zavisnike“ (erklärende Nebensätze), ker pojasnjujejo stavkove člene glavnih stavkov, in jih loči od onih, ki v istini zastopajo stavkove člene glavnih stavkov in se tudi zovejo po teh stavkovih členih. Glej stran 154., 155., 164. že večkrat omenjene knjige.

Ta razločba je prestroga in neopravičena. Ali ni čudno, da je v zloženem stavku, gori omenjenem: kdor laže tudi krade — stavek „kdor laže“ pravi osebkov stavek, v zloženem stavku: kdor laže, ta tudi krade pa je isti stavek pojasnjevalni zavisnik?

Prevdarjajmo natančneje in videli bomo, da je Kern nedosleden v tej trditvi. Kakor trdi o svoji „osebki besedi“, da pojasnjuje glagolovo „osebo, prav tako trdi o osebkovem stavku, da pojasnjuje glagolovo osebo (stran 161.). „Kdor laže“ torej pojasnjuje po Kernu glagolovo osebo, ležečo v povednem glagolu „krade“ ali osebek prav tako kakor „osebka beseda“ lažnjivec v stavku: lažnjivec tudi krade. In ta stavek, ki pojasnjuje osebek, ležeč v povedku krade, zove Kern osebkov stavek, kakor besedo lažnjivec osebko besedo. Dobro, doslej bi reč bila logična. A takoj pridemo do nedoslednosti. Vrinimo v navedeni zložen stavek zaimek **ta**! Sedaj se glasi: Kdor laže, ta tudi krade. Tako dobil je prejšnji glavni stavek „tudi krade“, ki je doslej bil brez osebkeve besede, tudi osebko besedo **ta**, ki pojasnjuje glagolovo osebo ali osebek, ležeč v povedku krade. Jeli tako postala kaka razlika v slovničnem razmerju? — Ne; ampak glagolova oseba ima sedaj dvoje pojasnilo: osebkov stavek in osebko besedo. Stavek: kdor laže je sedaj istotako osebkov stavek, kakor je bil prej.

Sicer mogel bi nam kdo oporekati rekoč: »Da ni nobedne razlike med tem in onim slučajem, to se vam le zdi, prijatelj, ker natanko ne opazujete; le glejte natančneje in našli boste razliko! Stavek: kdor krade sedaj ne pojasnjuje več glagolove osebe, nego pojasnjuje osebko besedo **ta**; torej je res pojasnjevalen stavek«.

Prvič hočemo premišljevat, ali v tem slučaju osebkov stavek res pojasnjuje kazalni zaimek **ta**, kakor trdi slovničarji. Kaj se je prej porodilo v naših mislih: kazalni zaimek ali osebkov stavek? Ali si naj mislimo postanek tega zloženega stavka, o katerem je govorica, tako, da smo najprej mislili, oziroma izrekli: „ta tudi krade“, potem še le pojasnili nejasno in nedoločeno vsebino kazalnega zaimka **ta**, pridejavši: kdor laže? — Jeli tako; ali je morebiti le nasprotna pot? Jedinoma pravilna? Zakaj pa se neki **ta** zove kazalni zaimek? Menda le radi tega, ker kaže na nekaj, kar je že v naših mislih ali kar vidimo, v našem slučaju osebkov stavek. In če je tako, ali potem osebkov stavek istinito pojasnjuje kazalni zaimek, katerega tudi lahko opustimo, ne da bi le za betvico izpremenili stavkovega pomena? —

Drugič pa imamo Kernu očitati vendar le nedoslednost tudi v tem slučaju, ko bi pritrdili, da osebkov stavek pojasnjuje kazalni zaimek na vsebini, in ga zaradi tega imenovali pojasnjevalnega. Ni-li po Kernu tudi pravi osebkov stavek pojasnjevalen? — Gotovo: prvi pojasnjuje, kakor Kern trdi, glagolovo osebo, drugi pa osebko besedo. To je vsa razlika; a pojasnjevalna sta vendar obadva. Kaj pa, ko bi postavili namesto osebkevega stavka samostalnik lažnjivec rekoč:

Lažnjivec, ta tudi krade? Ali bi Kern tu sodil tako-le: stavek ima dve osebkovi besedi: lažnjivec in ta; prva pojasnjuje drugo in se zove radi tega **pojasnjevalna** osebkova beseda. Ali bi Kern tako sodil? — Gotovo ne, ker bi taka sodba nasprotovala zdravim slovničnim nazorom! Osebkova beseda je sploh pojasnjevalna, naj pojasnjuje glagolovo osebo, ali drugo osebkovo besedo. A če je prava osebkova beseda, sploh ne more druge besede pojasnjevati, ko osebka. Čemu pa torej hoče Kern uvesti pri osebkovih stavkih tako razložbo? — Vsak trezno misleč preiskovalec slovničnih vprašanj mora po vsem tem priznavati, da Kern v oni ločitvi nima prav in da je ‚kdor laže‘ v obeh slučajih pravi osebkov stavek. Jedinna razlika je le ta, da v prvem slučaju nanj ne kaže nobeden zaimek, v drugem pa kaže! Osebek je torej dvakrat izražen: po stavku in po kazalnem zaimku, po bistvu in po govornem razmerji.

Razpravljali smo Kernov pojasnjevalen stavek nekoliko obširneje radi tega, ker se protivimo novim slovničnim izrazom, ki niso potrebni, in ker še bomo imeli priliko, ozirati se na te vrste. —

Kako pa naj razlagamo stavek: es sprach der Vater? Tu je brez dvombe osebek ‚der Vater‘. Kaj pa je ‚es‘? — Heyse ga imenuje v svoji veliki slovnici ‚inhaltsloses Formwort‘ rekoč (II. 18, 1): ‚Das Substantiv als Subject des Satzes wird häufig dem Aussageworte nachgesetzt und an der Spitze des Satzes durch das inhaltlose Formwort **es** vertreten‘. V Bauer-jevi slovnici pa čitamo (§ 105. op.): ‚Manchmal hat ein Satz zwei Subjecte, dann ist eines das unbestimmte (es), das scheinbare da grammatische, gleichsam nur der Vorläufer des bestimmten, des logischen‘. — Kakor vidimo, ne strinjata se popolnoma. To je res, da kaže **es** na osebek der Vater: es znači neko stvar, ki je podlog stanju glagolovemu. Dokler te stvari, ki ne poznamo natančneje, označimo jo s srednjim spolom osebnega zaimka tretje osebe. Ta zaimek pa zadobi svoj popolni pomen po imenu dotične stvari, v navedenem stavku po besedi ‚der Vater‘. Ta slučaj je sličen onemu, ki smo ga razsodili nekoliko poprej. Rekli bomo torej: ‚Stavkov osebek je dvakrat označen, prvič po govornem razmerji, drugič po bistvu‘. A nikakor ne bomo ločili v takih stavkih slovničnega in logičnega osebka: **es** in der Vater sta oba prava slovnična osebka; kajti slovnica ne pozna logičnih osebkov, kar bomo kmalu slišali natančneje. (Dalje sledi.)

Prirodopisni pouk v jednorazrednicah.

(Pišeta ravnatelj Henrik Schreiner in prof. J. Koprivnik.)

(Dalje.)

Popis nekaterih drugih živali iz pragozda.

1. Šimpans je jedna največih človeku podobnih opic (le gorila, kateri meri 1.7m, je še večji) in živi po goščavah dolne Gvineje. Šimpans je 1.5m visok ter s srednje dolgo črnorjavo dlako pokrit. Obraz, dlan in stopalo so goli. Oči so globoke, ušesa velika, nos je majhen, širok in nizek, hripelj v nosu je tanek, tako da so nosnice navzdol obrnene, usta so zelo široka, ustnice debele in nagrbančene, zobovje je popolno, podočniki so priostreni in daljši od drugih zob. Roke segajo čez kolena, noge so v kolenih nagenjene, na rokah in na nogah je palec drugim prstom nasproti postavljen, vsi prsti imajo ploščate nohte.

Šimpans živi v rodbinah in po parih ter biva po drevju. Tukaj si dela iz vejevja velika gnezda in napravi nad gnezdi streho, da dež ne gre va-nje. Šimpans zelo spretno pleže in skače po vejah. Živi se z raznimi plodovi, z mladikami in listjem. Napaden se po-

gumno brani z rokama in s svojimi strašnimi zobmi. Mlad ujet kmalu postane krotek in se nauči marsičesa. Zamorci jedo šimpansovo meso.

2. Sivolasi pavijan ima dolgo sivo dlako, nategneno, pesjo glavo, velike ustne možnice, rudeč obraz, živorudeče zadnice in precej dolg, na konci čopast rep. Velik je kakor sreden pes.

Sivolasi pavijan živi po skalovitih gorah v Abesiniji in Nubiji v družbah, ki štejejo večasih do 100 glav. Redi se s plodovi, mladikami, listjem in koreninami, pobira pa tudi vsakovrstne žuželke, pajeke, suhe večerje in polže. Starim Egipčanom je bil sveta žival.

3. Lev, „kralj živali“, je največa mačka. Odlikuje se zlasti s svojo silno močjo. Z jednim samim udarcem pobije dvoletnega junca ali telico. Z žrebetom ali teletom v gobci preskoči 3m visok grm, takšen plen nese po več ur daleč, konju v hipu pregrizne vrat.

Lev je rumenkaste kratke dlake, a samec dobi po tretjem letu po tilniku, vratu in plečih košato grivo. Na konci dolgega repa ima čop in v njem roženo bodico. Lev je po dnevu skrit v svojem zatišji, po noči pa gre za plenom, naznanjajoč se s strašnim rjoventjem. Živali, ki slišijo njegov, daleč doneči glas, se začno straha tresti. Ko zagleda plen, se potuhne in se plazeč bliža svoji žrtvi; v primerni bližini pa skoči na njo, jo zgrabi s tacami in ji pregrizne vrat. Človeka se baje navadno ne loti, če je pa ranjen, gre tudi nad njega.

Lev se nahaja po južni Aziji in vsej Afriki, izjemši spodnjo Nilsko dolino in napravi ljudem pri domači živini dokaj škode. V prejšnjih časih je bil tudi na Grškem. Stari Rimljani so redili leve po zverinjakih ter jih skupaj spuščali, da so se njim v zabavo med seboj napadali in grizli. Pompej je jedenkrat spustil 600 levov na bojišče.

4. Žirafa spada, kakor velblôd, med prežvekovalce. Suhe postave je in rumenkaste barve z mnogimi temnimi, največ oglatimi lisami. Vrat je dolg in nosi zgoraj dolgo, po konci stoječo dlako. Glava je drobna, na glavi ima dve, kakih 16cm dolgi rožnici, na katerih pa nista nasajena rogova, ampak rožnici sta le prevlečeni z navadno, dlakovo kožo. Jezik je dolg, valičast in žival lahko z njim daleč sega. Predne noge so mnogo više od zadnjih, zato je telo povešeno. Rep ima na konci čop.

Žirafa je doma po ravninah srednje in južne Afrike, živi v malih tropah in se hrani z visoko travo, največ pa z mladičjem in listjem. Ako hoče piti, mora stopiti globeje v vodo ali razkoračiti prednji nogi, drugače zaradi visokih prednjih nog ne doseže vode.

5. Zebra je kopitar oslove velikosti, prav lepe čedne rasti in kratke dlake, katera je žoltkasta z zagorelo-rujavimi ali črnimi poprečnimi progami. Ta plaha žival se pase v malih čredah po bregovitih krajih vzhodne in južne Afrike. Njej je podobna kvaga, doma po ravninah južne Afrike.

6. Afriški slon je okorne postave, stebrastih nog, 3.5m visok in ima debelo grbasto temno kožo, na kateri stoji tam pa tam kakšna dlačica. Glava je nizka, čelo napeto, oči majhne, uhlji neprimerno veliki. Na konci dolgega zelo gibčnega in pripogljivega rilea sta 2 rogljiča, s katerima tiplje in lahko pobira drobne reči. Sploh mu služi rilee skoraj kakor nam roka. V čeljustih ima 4 velike, ploščate kočnjake, ki se v življenji večkrat obnovijo; v gornji čeljusti pa še 2 koničasta, naprej stoječa, nekoliko navzgor skrivljena, do 2.5m dolga in večasih do 100kg teška sekaveca, katerima se pravi okli. Le-ti dajejo znano slonovo kost.

Sloni žive po mokrotnih krajih srednje Afrike v tropah po 30—200 glav in se hranijo z mladikami in listjem. Ako prilomastijo na njive, naredo mnogo škode. Ljudje

love slone zaradi slonove kosti. Stari Kartażani so imeli odomačene slone in so jih rabili v vojski. Hanibal! Slon postane baje 100 let star.

7. Povodnji konj živi po večih rekah in jezerih v vzhodnjem in južno-vzhodnjem delu Afrike. Po noči se hodi na suho past. Če pride na setve, dokaj škoduje; kar ne potrza, pa potepta. Razdražen napade tudi človeka.

Povodnji konj je večji od slona, odurn, debele, nagrbane, skoraj gole kože, tolste, prizmatične glave, širokega gobca ter malih oči in ušes. Močni podočniki dajejo slonovo kost, meso se uživa, koža se porabi.

8. Nilski krokodil je velikansk povoden kušcar, kateremu je pokrito telo z debelimi koščenimi ploščami. Truplo nosijo 4 kratke, a krepke noge. Na zadnjem stopalu so 4 s plavno kožo zvezani prsti, na sprednjem je 5 prostih prstov. Rep je dolg in stransko stisnen — krepko veslo živali. Gobec je globoko razklan, v vsaki čeljusti stoji vrsta ostrih zob. Jezik je na spodnjo čeljust priraščen.

Samica zakopa 40—60 jajec v pesek. Ta so obdana z apneno luščino in so velika, kakor gosja jajca. Jajca zasleduje ihnevmon, pobirajo in jedo jih pa tudi domačini. Krokodil se nahaja po zgornjem Nilu, po njegovih pritokih in jezerih. Žre pa ribe, ptice in razne večje živali (ovec, koze, antilope itd.) ki hodijo na obali pit. Tudi človeka po tegne pod vodo. Krokodil doživi baje več sto let. Stari Egipčani so ga častili kot sveto žival.

6. Peščenina Sáhara.

a) Kratek popis Sáhare.

Sahara leži v severnem brezdežnem pasu Afrike in se razprostira med Libiškimi gorami na vzhodu in Atlantskim morjem na zahodu. Na jugu sega do visokega in nizkega Sudana, na severu do severno-afriškega pomorja z Atlasom. Sahara — dno nekdanjega velikega morja — ni jednolična planjava, ampak peščene ravnine in doline se čredijo z nasipinami in zameti drobnega peska, z griči in nizkimi gorovji — otoki nekdanjega morja. Gorovja so v zapadnem delu najviša, drže na jug in se razraščajo mnogovrstno proti zahodu in vzhodu. Kar pa daje Sahari jedinstven značaj, to je njena brezkončna golota in pustoba, posledica strašne suše in silne vročine. Z rastlinami obraščene so le nizke kotline in doline, kojim zamaka tla voda, ki je od daleč globoko pod zemljo semkaj pritekla. Na mnogih mestih žoburi celo iz tal. Takšne kraje imenujejo, ako so mali, brez stalnih prebivalcev in neobdelani, „vadis“, če so pa večji, obljudeni in obdelani, zelenice ali oaze. Po oazah najde potovalec vasi in mesta. Zemljo prebivalci toč prav skrbno obdelujejo. Ni gã prostora, kateri bi ne bil posajen s koristnimi rastlinami. Hiše in druga poslopja zidajo zunaj zelenic na golem pesku, da jim ne jemljejo rodovitne zemlje.

b) Rastlinstvo.

Med rastlinami po Sahari je treba razločevati divje in kulturne. So pa li divje ali gojene, mokrote v obče vse malo potrebujejo, ker so že stvarjene za izsušeno gorko zemljo in suh ter vroč zrak. Divje se navadno naselijo v družbah, da se lože branijo velike vročine. Goste svoje korenine spuščajo puščavske rastline globoko v zemljo, da jim nalove vlage, kolikor jim je je treba. Listja imajo malo ali celo nič in če je, ima prav male in ozke listne ploskve, da ne izpuhti po njih preveč vode. Koža je debela, odete so navadno z gosto dlako, katera jih varuje pekočih solnčnih žarkov in zavira odhajanje mokrote. Bodice, s katerimi so skoraj vse, celo trave, obdane in kremenčeva kislina, katere je mnogo nakupičeno po raznih delih (posebno po skorji in listji) imajo isto nalogo, namreč zavirati izpuhtevanje vode. (Zakon fizijologične prikladnosti).

Divje rastline v Sáhari so:

1. Užitni ali maniški liščaj, ki raste po golem skalovji in suhem pesku. Okrogel je ter velik kakor oreh, na površji zgrban in razpokan. Suh je rod in trd, a namočen mehek in sočnat. Veter včasih vzdigne lahke kroglice visoko v zrak in je na drugem kraji spet spusti, da popadajo kakor z neba na tla. Nekateri mislijo, da je ta liščaj bil Izraelcem v puščavi mana, iz katere so si pripravljali kruh, kakor si ga pripravljajo še dandanes Tatarji v Aziji.

2. Roža iz Jerihe ali sv. Marije roža raste po peščenih kotlinah in je $1\frac{1}{2}$ —2 dm visoka. Sorodna in tudi nekako podobna je karfjolu. Na suhem se njene veje stočijo (zavijejo) v glavico, v vodi ali na mokrotnem zraku pa se spet razvijejo in stegnejo. Popotniki v Sveto deželo nam prinašajo sv. Marije rožo za spomin.

3. Trava šilnica. Trave pokrivajo po Sahari tam pa tam na dolgo in na široko peščeninske doline in kotlovine. Vse so ostre, mnoge bodeče. Semkaj spada tudi trava šilnica, koje listje je v trgovini znano pod imenom „halfa.“ Le-to je namreč močno ter vlečno, da se pletejo iz njega motvozi, vajeti, vrvi, obutala, odeje, koši in jerbasi. V novejšem času so začeli delati zlasti na Angleškem tudi papir iz njega. Najboljša halfa pride iz Španije, pa tudi s severnega dela Sáhare in sosednih pokrajin; posebno s provincije Oran, je dobodo mnogo, a ta je krajša in zato manje vredna. Neka posebna vrsta pelina je prav navadna rastlina po Sahari in je glavna krma velblodu.

4. Brezlistni kaprovec je grm brez vsega listja. Nahaja se zlasti po severnem robu Sahare in raste po skalovji.

5. Tuniška gumijska akacija je nizko drevo in doma po severnem delu Sahare in po Tunisu. Iz skorje se cedi znano lepivo „gumi“, katero se pa tod še premalo zbira.

6. Mimoze so drevesnate ali grmične rastline s pernatim drobnim listjem. Nahajajo se v družbah po dolinah in kotlovinah, katere so malo vlažne, in jim dajejo značilno lice.

7. Tamariske so drevesa ali grmi z oskim listjem in drobnim, obilnoštevilnim cvetjem. Sahara jih ima več vrst. Rastejo pa največ ob robih velike peščenine, dasi jih tudi po notranji Sáhari ne manjka.

To so nekateri zastopniki Saharinega rastlinstva, ki so se sami naselili po širni puščavi.

(Dalje sledi)

Društveni vestnik.

Iz mariborskega okraja. Učiteljsko društvo za mariborsko okolico imelo je v četrtek 2. avgusta svojo zborovanje v prostorih c. kr. učiteljišča. Navzočih bilo je 21 udov.

Gospod predsednik otvoril ob 10. uri zborovanje z običajnim pozdravom in da prebrati:

I. Zapisnik zadnjega zborovanja, ki se po malem dostavku sprejme.

II. Preberejo se razni društvu došli dopisi, ki se vzamejo na znanje.

III. Poroča gospod predsednik o preosnovi čitank. Ko kratko razloži, da se je komisija za preosnovo čitank o veliki noči bavila obširno s tem vprašanjem in svoje misli in ukrepe zbrala v posebno spomenico, ki se je predložila ministerstvu,

govori gospod poročevalec o vsebini dotične spomenice, o nalogi čitanke in kako se naj preosnovi.

Končujoč svoj govor, meni, da bi bilo umestno, ko bi se o tem vprašanji pri letošnjem zborovanji „Zaveze“ razpravljalo. Sklene se potem jednoglasno to vprašanje s stavki vred naznaniti direktoriju „Zaveze“, in da prevzame referat gosp. predsednik. Oglasi se potem gospod ravnatelj H. Schreiner k besedi, ter razkrojuje nadrobneje o tem vprašanji nekatera načela. Gledé na osnovo novih slovenskih čitank vodijo gospoda podavalca dve glavni misli. 1. Čitanka bodi učencem uvod k spoznavanju narodnega slovstva. Da je to moč, jemati bode berila le od odličnih pisateljev,

ki zavzemajo v slovstvu častno mesto. 2. Berilo ne sme biti enciklopedija vsega znanstva. Posebno poudarja gospod podavalec, da se realije, ne dajo iz čitanke učiti.

Snov za realije bodi marveč popolnoma neodvisna od berila, pri njej je ozir jemati le na krajevne razmere. — Berila naj bodo le taka, da spodbujajo zanimanje do predmeta in čistega jezika, vse drugo pa naj učitelj pove. Konečno omeni gospod govornik, da bi bilo želeti posebne ročne knjige za učitelja, iz katere bi on zajemal snov za realistični pouk. Za te poučljive in zanimive namigljaje se gospod predsednik blagemu gospodu ravnatelju v soglasji vseh navzočih najtopleje zahvali.

IV. Ker se od izvoljenih delegatov dva gospoda zborovanja „Zaveze“ ne mislita udeležiti, se izvolita delegatoma mesto njih gospodična Marija Turk in gospod Svitoslav Hauptmann.

Potem zatvori gospod predsednik ob 1/2 11. uri zborovanje, vabeč na številnejšo udeležbo pri prihodnjem zborovanju v jeseni. U.

Od Dravinje. Slovenjebistriško učit. društvo zborovalo je 2. avgusta t. l. v Slov. Bistrici.

Načelnik g. Tribnik pozdravi z veseljem našega nadzornika gosp. dra. J. Bezjaka, ki se je udeležil zborovanja. Nadalje pozdravi zborujoče, posebno našo vrlo znano tovarišico gospico Osano, ki je društvu pristopila. — Gosp. Družović se izvoli zapisnikarjem.

Sedaj prebere g. Tribnik dopis „Mariborskega učitelj. društva“ tičeč se učit. konvikta na Štajerskem. Gosp. nadzornik odobruje to — zares imenitno misel, a nasvetuje, da bi se morda pri prihodnjem zborovanju — ko bi bili zbrani — o tej stvari izrekli.

Tudi se reši dopis „Popotnikovega“ urednika zadevajoč „Popotnikov“ koledar in „Popotnik“.

Gosp. Černej govori o samodelavnosti pri pouku. Stavi in sprejme se predlog, da se pošlje ta referat „Popotniku“.*

Gosp. nadzornik popolniše predavanje in pokaže z nekaterimi izvrstnimi primeri, kako se naj v šoli poučuje po „načelu vzročnosti“ in kakó se oživi zanimanje za pouk. Gosp. načelnik izreče mu zato iskreno zahvalo.

Gospod Reich pa nam z učenci na telovadišči res izvrstno pokaže, kako natančno in koliko se zamore telovaditi s šolarji v vojaškem smislu.

S tem se je končalo zborovanje.

Pri skupnem obedu so nas počastili naš velecenjeni, učiteljem priljubljeni gosp. okr. glavar in

*) Govor prejeli. Pride na vrsto, kakor hitro končamo poročilo o VI. glav. zboru „Zaveze.“

Uredn.

g. nadzornik ter prijazno, za šolo navdušenega gosp. Versolatti, načelnik slov. bistriškega okraj. šol. sveta in Stieger, mestni župan.

Vrstile so se prav navdušljive napitnice.

Po obedu pa smo se odpeljali na posestvo imenovane g. Stieger-ja, kjer smo si v izbornih vinogradih ogledali amerikske nasade itd.

Ko smo se še dobro poživili pri bogato obloženi mizi, ki jo je priskrbela radodarna, ljubeznjiva g. Stiegerjeva, in ko so še zapeli naši pevcí nekaj krasnih pesmic, razšli smo se razveseljenih src vsak na svoj dom. L. Č.

Iz Tolminskega. (Vabilo.) Tolminsko učiteljsko društvo bode zborovalo 5. septembra t. l. ob 4. uri popoldne v Tolminu. Dnevni red označen je v društvenih pravilih. 6. septembra bode zjutraj pred začetkom okrajne učiteljske konferencije sv. maša zadušnica po ranjkih gg. tovariših. Plesničarju in Kogoju. Gg. učitelj(ice) naj si oskrbé potrebni dopust pri svojih voditeljih, ti pa pri krajnih šolskih svetih. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Ptujski okraj. (Vabilo.) Ptujsko učiteljsko društvo imelo bo v četrtek 6. septembra t. l. ob 1/2 11. uri dopoldne v navadnih prostorih redno zborovanje z nastopnim vspeedom: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Poročilo slavnostnega odseka, društvenega odbora in delegatov „Zaveze“. 3. Predavanje: O Herbartovi pedagogiki, (Serajnik ml.) 4. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi vljudno odbor.

Iz šmarijskega okraja. (Vabilo.) Šmarijskoroško učiteljsko društvo zboruje 6. septembra ob 11. uri dopoldne v Šmarji po sledečem vspeodu: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Poročilo o zborovanju „Zaveze“. 4. Razgovor o risanji brez stigem. 4. Slučajnosti. Ker nam bo po izjavi g. nadzornika že to zimo brez stigem risati, je potrebno, se o stvari natanko pogovoriti in želeti, da k temu vsakdo po svojih močeh pripomore. K obilnej udeležbi vabi vljudno odbor.

Hum pri Ormoži. (Vabilo.) Učit. društvo za ormoški okraj bode imelo v četrtek 6. sept. t. l. ob 10. uri dopoldne v ormoškem šolskem poslopji svoje redno zborovanje po tem le vspeodu: a) Nagovor predsednika. b) Zapisnik. c) Dopisi. d) Poročilo delegatov o VI. glavnem zborovanju „Zaveze“ v Gorici. e) Predavanje. f) Nasveti. Po zborovanju skupni obed pri katerem se bomo poslavljali od preselivšega se tovariša gosp. nadučitelja K. Mejovšeka.

Vse častite društvenike vabi k polnoštevilni udeležbi najvljudneje odbor.

Dopisi in druge vesti.

Maribor. Dne 11. julija vršila se je tu uradna učiteljska konferencija okraja mariborskega in ob enem tudi okrajev Slov. Bistrica in Sv. Lenart. Prvo je vodil c. kr. okr. šol. nadzornik in ravnatelj mariborskega učiteljskega gospod Henrik Schreiner, drugo c. kr. okr. šol. nadzornik in profesor na istem zavodu, gospod doktor Janko Bezjak.

Navzoči so bili vsi člani konferencije razven štirih, ki so radi boleznim izostali.

Takoj ob 8. uri zjutraj zbrali smo se učitelji mariborskega okraja v učiteljski pripravnici, kjer je gospod Gabrijel Majcen praktično in prav spretno obravnaval iz zemljepisja 4 kulturna ozemlja, namreč: Pohorje, Kozjak (Posruk), Dravsko polje in Slov. Gorice, kakor nam je lani pri enakem uradnem zboru isti predmet teoretično razlagal. („Pop.“ 1893 šte. 19. str. 300.)

To je bila prva točka dnevnega reda, po kateri smo šli v mestno telovadnico, kjer je gosp. nadzornik po običajnem pozdravu in Slava! — vskliku v znak udanosti in ljubezni do presvitlega cesarja Franca Jožefa I. otvoril zborovanje in imenoval svojim namestnikom gospoda M. Nerata. Zbor pa si je izvolil zapisnikarjema gg. Fr. Breznika in J. Langa.

Gosp. predsednik prečita potem nekatere ukaze vis. dež. šol. sveta, podá svoje opazke, nabrane pri nadzorovanju šol, ter konstatuje z veseljem, da je našel povsod, razven malih izjem, hvalevredno napredovanje.

Po tej točki dnevnega reda pristopi k nam učiteljsvo iz okrajev „Slov. Bistrica“ in „Sv. Lenart“ in c. kr. okr. šol. nadzornik dr. Janko Bezjak, da smo skupaj obravnavali sledeče:

- a) Ali dosežejo jedno- do trirazredne šole učni smoter pri splošnem olajšanju šolskega obiskovanja?
- b) O preuredbi naravopisnega poučevanja.
- c) Navada kot vzgojevalno sredstvo.
- d) Ali se naj v šolskem imeniku znamenje za napredek „kaum genügend“ nadomesti z „hinreichend.“
- e) Načrt šolskemu redu.

O vprašanju a) nastopi prvi gospod nadučitelj Pirkmaier, ki povdarja, da šola v Frauheimu doseže predpisani učni smoter vkljub olajšanju šolskega obiskovanja in da se učenemu smotru ne more nič odvzeti, kajti sicer se zmoti šola v svojej poglavitnej težnji. Za tem nastopi gospod Pečovnik, nadučitelj pri Sv. Antonu in našteva mnogo silnih zadržkov in težav, s katerimi se bori in muči marsikateri učitelj, v katerih hira marsikatera šola, ki v takih razmerah ne more doseči učnega smotra. Poslušalci so vrlemu poročevalcu živahno pritrjevali in ploskali. Po obširnej debati je bilo glasovanje nekaj zmešano, a ne radi smotra, kateremu se učiteljsvo načeloma ne protivi, ampak jedino le radi zlih na-

sledkov, ki v takih šolah tudi učitelje-trpine hudo zadevajo. Velika večina glasov je učni smoter potrdila.

Popoldne ob 1/4 1. preneha konferencija do 3. ure popoldne in učitelji gredo k skupnemu obedu v gostilno „Stadt Wien“, kjer smo se v velikej vrtni dvorani z dobro hrano okrepeali ter z mnogimi tovariši prijetno pogovarjali.

Popoldne ob 3. uri zbrali smo se se zopet vsi, kakor poprej v velikej mestni telovadnici.

Gospod ravnatelj nam je s prezanimivim govorom razložil preobrat o metodi prirodopisnega pouka, ki je nastopila vedno mikavno pot opazovanja in spoznavanja narave. Tudi ljudski učitelji se morajo napredka poprijeti, ker sicer ne dosežejo v tem predmetu zaželjenega smotra. Ko je g. govornik, ki se izvanredno trudi za šolo in učiteljsvo, končal svoj obširni govor, so mu poslušalci izrazili glasno priznanje.

O navadi kot vzgojevalnem sredstvu govoril je gospod Jožef Cizel jako navdušeno, ter priporočal konečno načrt šolskemu redu, ki se s ploskanjem pozdravlja.

Načrt šolskemu redu se je bil že preje tiskan razdelil med učitelje. Gospod predsednik je zopet sé svojo spretno besedo temeljito povdarjal važnost šolskega reda in priporočal učiteljem predloženi načrt.

Vršile so se potem volitve. V stalni odbor za mariborski okraj so bili izbrani gg. Jožef Cizel, Lasbacher, Leskovar, Nerat in Pirkmaier v knjižnično komisijo gospa Aufrecht ter gg.: Cizel Miha in M. Nerat, za zapisnikarja prihoduje uradne konferencije gg. Lesjak in Čonč.

Gospod M. Nerat poroča o stanju in računu okrajne učiteljske knjižnice. Poročilo se vzame na znanje.

Gospod predsednik sklene potem zborovanje ob 1/4 7. uri, zahvaljuje se udeležencem na vztrajnem živahnem sodelovanju, učitelji pa, katerim srce gorko bije za svojega najvstrajnejšega, spretnega in učnega, a ob jednem tudi prijaznega in dobrega voditelja, klicali so mu iz srca „Živio“! Bog nam ga ohrani mnogo let!

Iz krškega okraja. Okrajna učiteljska konferencija za krški šolski okraj je bila 31. julija 1894 v šolskem poslopju v Krškem. Gospod predsednik in voditelj okraj. učit. konferencije, c. kr. okr. šol. nadzornik Franc Gabršek otvori konferencijo ob 9. uri dopoldne.

V svojem nagovoru pozdravlja zbrano učiteljsvo ter je vabi k resnemu delovanju pri raznih razpravah dnevnega vsporeda. Pri tem se spominja mnogih dobrot, katere je izkazal Njega Veličanstvo,

naš presvitli cesar šolstvu. Zato si ne more kaj, da ne bi v izraz hvaležnosti in udanosti izjavil svoje ljubezni do presvitlega cesarja in presvitle cesarice ter do cele hiše habsburške. Prav zato mu tudi žalosti bije srce ob izgubi Njega ces. in kr. Visokosti presvetlega nadvojvode Viljem, ki je v bridko tugo tako naglo zapustil cesarsko rodbino ter nas.

„Združimo torej, častita gospoda, svojo udanost, zvestobo in hvaležnost do presvitlega cesarja in vse hiše habsburške z najglobljim sožaljem nad bridkim udarcem, ki je zadel prevzvišeno cesarsko rodbino s klicem: „Bog ohrani, Bog obvari našega premodrega cesarja Franca Jožefa I. Bog čuvaj našo premilo cesarico Elizabeto! Bog blagoslovi vso hišo habsburško!“

Konferencija zakliče trikratni „Živijo!“ „Slava!“ ter zapoje cesarsko pesem.

Na to pozdravi g. predsednik v prvič navzočega c. kr. okraj. glavarja, preblagorodnega gospoda barona M. Schönbergerja ter mu v popolnej podobi naslika učitelstvo krškega okraja po njegova delovanji in željenji. G. okrajni glavar mu odzdravi ter zlasti povdarja, da bi naj učitelstvo raje uživalo idejale, nego da bi se mučilo z realizmom ter da naj skuša dovesti tudi otroke v idejalni svet.

Gosp. predsednik prebere pravilni red okr. učit. konferencije, konstatuje navzočnost ali nenavzočnost konferenčnih udov ter si izvoli svojim namestnikom g. Ivana Lapajne-ta, rav. meščanske šole v Krškem. Zapisnikarjem pa sta bila izvoljena „per acclamationem“ gđc. Mikota in gosp. Slopšak. Potem poroča g. predsednik po primernem uvodu o izvršitvi lanskih konferenčnih sklepov. Omenjati bi bilo podrobni učni načrt za slovnico, pravopis in spisje, ki izideta v kratkem ter lani določeni znanek knjig, sposobnih za šolarske knjižnice, kateri se bo pa vedno nadaljeval. Pri izpremembah se spominja umrlega učitelja v Veliki Dolini, g. Ferdinanda Strel († 4. aprila 1894.) V znak sožalja pozivlja nas g. predsednik, da vstanemo raz sedeže. Nove gg. učitelje in gđc. učiteljice pa srčno pozdravlja in želi, pa delujejo vzajemno z drugimi učiteljskimi močmi v prid našega šolstva.

Šolskega leta 1893/94 je bilo v Krškem šol. okraji 37 šol s 60 razredi. V vsakdanjo in ponavljalno šolo je hodilo 9799 otrok, za 34 več od lani.

Nemški jezik kot obligatni učni predmet se je poučeval na 5 šolah, kot neobligatni tudi na 5.

Vnanje šolstvo se jako razcveta. Ustanovili ste se dve paralelki. Razširile so se 4 šole. 10 šol se je na novo ustanovilo. 41 obravnav zaradi razširjanja ali ustanovitve šol pa še ni dokončanih. A otvorila se še nobedna šola ni pri takem pomanjkanji učnih močij.

Gosp. predsednik prebere sedaj važnejše ukaze, potem pa poroča o učnih vseh in učnem postopanju. Tu izreče sodbo o naših učnih vseh ter

nasvetuje pomočke za izvrstni učni vspeh. Pri tem povdarja: 1. učitelj védi, kaj úči, 2. poučuj prav, 3. ponavljaj prav pogosto. Razlagajoč posamezne točke dodaje slednjč še 4. pripovedovanje.

Govoreč na splošno, kako se naj poučuje, preide potem na posamezne predmete ter temeljito razklada njih svojstva in posebnosti in razmotriva in svetuje, kako jih je poučevati kot same za sé, in pa skupno z drugimi predmeti. Mnogo lepih nauk smo že vsprejeli; zató nam je dobro došel odmor $\frac{1}{4}$ ure.

Gosp. Florijan Rozman, učitelj v Krškem poroča o šol. klopi, nje sestavi in uporabi. Pred vsem navaja napake pri do zdaj navadnih šol. klopih, potem pa prednosti nove klopi ter raznih konstrukcij. Pokaže tudi svoji izumitvi, to je nova „Rozmanova“ šolska klop in nova „Rozmanova“ sestavljena šol. deska. O obeh se je izrekla konferencija pohvalno. Kaj, da bi se zares uvedli „Rozmanova“ klop in njega sestavljenja šol. deska povsod.

Gđc. Avgusta Kolnik, učiteljica v Radečah je izvrstno predavala o vplivu vzajemnega postopanja učiteljstva na isti šoli na otroško vzgojo. Ni čuda, da je bila občno pohvaljena. Tudi g. predsednik jej je izrekel zahvalo.

Važna je tudi točka gledé na izdajo zemljevida krškega okrajnega glavarstva, katerega izda in založi okr. učit. knjižnica. Opozarjamo, da s prihodnjim letom že izide. Formular se je preskrbel iz voj. geog. inštituta na Dunaji.

Za nemški učni predmet so se določile Heinrich-ove knjige. Sicer pa ostanemo pri starih knjigah.

Ukrenilo se je tudi vse potrebno za okrajno učiteljsko, za učiteljsko in šolarsko knjižnico.

Gledé na stvarne in slovniške napake v učnih knjigah se je določilo, da se te izboljšajo na podlagi Wolf-ovega slovarja.

Gg. Ivan Lapajne, ravnatelj mešč. šole v Krškem in Iv. Levec, nadučitelj v Radečah sta bila izvoljena kot zastopnika učit. stanu v okraj. šol. svet za bodočo šestletno funkcijsko dobo.

Pri posameznih nasvetih se ni obravnavalo nič kaj posebnega.

Gosp. predsednik zahvali vse navzoče za njih trud in udeležbo, želeč, da bi mnogo sadu obrodila konferencija. Na to zaključí konferencijo ob 3. uri popoludne.

Še jedenkrat je zagrmel po dvorani „Živio!“ „Slava!“ in razšlo se je učiteljstvo, pa povrnilo se še ni domu.

Po kosilu je bilo zborovanje „Pedagogiškega društva“. Mi le želimo, da bi se zanimali tudi drugi krogi za to društvo, da bi se s tem pospešil njega gmotni razvoj.

Po zborovanji je zbrano učiteljstvo naslikal fotograf iz Berlina (g. Florijan Rozman, učitelj v Krškem.)

Zvečer je bil koncert pod vodstvom gosp. L.

Potrebina, učitelja v Krškem. Pelo se je po vsem dobro, zlasti mešani zbori so bili krasni.

Zares, krasen je bil 31. dan julija. Še spomin nanj nam je sladek. Želimo si le, da bi nas izvolil slavni c. kr. okrajni šol. svet v Krškem večkrat poklicati na konferencijo.

Ljutomer. (Okrajna učiteljska konferencija) za šolska okraja Ljutomer in Gornja Radgona se je vršila 2. julija v prostorih Franc-Jožefove šole v Ljutomeru. Zborovalna soba je bila prav okusno ozaljšana s podobami presvitl. cesarja Franca Jožefa I. in cesarice Elizabete, c. kr. namestnika barona Kūbecka, c. kr. dež. šolsk. nadzornika dra. Jarza, našega rojaka in velikana dra. vit. Mikložiča, slavnih pedagogov (Komenski, Frūbel, Pestalozzi, Diesterweg, Herbart, Kehr) in z grbi avstrijskih dežel.

I. Ob 1/29. uri otvori c. kr. okr. šolski nadzornik gosp. Ranner konferencijo, spominjajoč se 25letnice novih šolskih postav, s trikratnim slavklicem na presvitlega cesarja.

Nadzornik se nadalje spominja bivšega gosp. okrajnega glavarja grofa Attemsa (zdaj v Lipnici), katerega zborovalci brzojavno pozdravijo. Potem pozdravi navzočnega sedanjega uradnega voditelja g. dra. plem. Crona ter ga prosi blagohotne naklonjenosti za tukajšno šolstvo in učiteljstvo. Na zadnje zakliče zbranim učiteljstvu (40 učiteljskih oseb): „dobro došli!“ Po prijaznem odgovoru g. uradnega voditelja spominja se nadzornik prerano umrlega sotovariša Josipa Freuensfelda, ter pozivlja zborovalce, da v znamenje sožalja vstanejo. Svojim namestnikom v predsedstvu imenuje nadzornik gosp. nadučitelja Robiča, zapisnikarjem pa se izbereta gg. Šijanec ml. in Čeh.

II. Prebravši 15 raznih ukazov vis. dež. šolskega sveta poroča nadzornik o sklepih konferencije, katero so imeli štajerski okr. šol. nadzorniki 21. in 22. marcija t. l. v Gradci.

III. Konečno nam poda nadzornik svoje inšpekcijsko poročilo, iz katerega povzamemo sledeče: šolski obisk je bil zelo ugoden, šolsko-uradni spisi so bili v redu, popraviljanje zvezkov se je izvrševalo pridno in vstrajno, disciplina je bila dobra. Gledé na pouk priporočeval je nadzornik primerne pismene vaje, marljivo ponavljanje, koncentracijo pouka in živahni učni ton ter povdarjal veliko važnost vprašanj, katera daje učitelj svojim učencem. Nadzornik z veseljem priznava, da že večina učiteljstva zado- stuje ukazom vis. dež. šolskega sveta z dne 28. nov. 1891, št. 7222 in da se je pri razumnih učiteljih dosegel v prostem izraževanju obdelovanih beril, in v porabi za jezikovni pouk in za spisje večji vspeh, nego se je pričakoval. Nadzornik želi, naj si učiteljstvo njegovega dotičnega navodila in njegove didaktične nasvete bolj in bolj prisvojuje in jih pri pouku vresniči ter še učiteljstvo opominja, da

imej pri pouku vedno tudi vzgojevalni in patrijotični smoter pred očmi in da naj tudi pazi na zdravje učencev. Želeč, naj bi se odbor, ki se v jeseni v Gradci snide, štajerskih učiteljev kolikor mogoče oziral na boljše gmotno stanje, konča gosp. nadzornik svoje jedrnatno in poučljivo poročilo.

IV. Gospodičina Razlag poroča o vprašanji: „Kako šolsko mladino vzgajati k delavnosti in k zadovoljnosti z malim?“, ter nas seznanja z onimi vzgojevalnimi sredstvi, katerih se ima šola, oziroma učitelj v dosego tega smotra posluževati. Razgovora se udeležijo gg. nadzornik, Sadú, Canjko, Schneider in Šijanec ml. G. nadzornik povdarja veliko važnost teh dveh čednostij, kateri ste v sedanjem času verske mlačnosti in žalostnih socialnih gospodarstvenih razmer zelo potrebni. Ostali govorniki so se ravnali več ali manj po glavnem načelu, da nam je treba na duševno in telesno delavnost paziti in da dajemo učencem navodilo, da škodo ali korist, praktično vporabo, t. j. pravo vrednost reči in razmer spoznavajo in ocenjujejo.

Iz celega razgovora izvajal je g. Šijanec ml. gledé na delavnost 12 stavkov in gledé na zadovoljnost 12 stavkov, katere smo vsprejeli. (Gosp. Šijanec namerava svojo obravnavo z dotičnimi stavki v „Popotniku“ objaviti.*) (Konec sledi.)

Iz črnomeljskega okraja. Letošnja učiteljska konferencija našega okraja vršila se je po običajnem redu v Crnomlju.

Gosp. nadzornik Jeršinović je presrečno pozdravil veleblag. gosp. Jožefa Riharja, letos imenovanega voditelja c. kr. okr. glavarstva in predsednika c. kr. okr. šol. sveta, ki se je iskreno zahvalil in priporočal učiteljstvu vestno izpolnovanje svojih dolžnosti. Ta govor je dal nekomu priliko, da je srdito udrihal v nekem listu po belokranjskem učiteljstvu. Pustimo mu to veselje, saj nekateri ljudje brez zabavljanja živeti ne morejo in udrihanje po učiteljstvu je zanje zaslužno delo. Samo to naj povem, da pravi ta modrijan: „Čem več šol, tem slabejši otroci!“ Dosti!

Poročala sta gosp. Muren o vzgojevanji vrtnic in gosp. Šest o risanju brez stigem; oboji poročili sta bili velezanimivi in ste se s pohvalo sprejeli.

V okrajni šol. svet smo izvolili dosedajna zastopnika, gg. Šesta in Šetina, koja nas bosta gotovo vestno zastopala.

Šolski okraj ima 20 javnih, 1 izvanredno in 1 nemško privatno šolo. Vseh učnih mest je 36, med kojimi so 4 prazne.

Konferencija se je zaključila s slava-klici na presvitlega cesarja.

—t—

Hrastnik, 8. avgusta 1884. Včeraj smo na Laškem spremili k večemu počitku g. Martina Vihernika, bivš. naduč. na Dolu. Preminol je vsled utrpenja srca 5. t. m. v 83. letu svoje dobe.

*) Prav tako.

Uredn.

Vžival je še le 4 mesece pokojnino. Pogreba se je udeležilo 18 uč. oseb in mnogo odličnega občinstva. Blag bodi spomin preminolemu! Arm. Gradšnik.

Zahvala.

Slavna odbora „Slov. Maticе“ in „Družbe

sv. Mohora“ blagovolila sta tukajšnji šolski knjižnici podariti mnogo raznovrstnih knjig.

Za ta veledušni dar jima podpisani javno izreka najsrčnejšo zahvalo.

Sv. Ana v Slov. gor., 15. avgusta 1894.

Mihael Lesnika, šol. vodja.

Zahvala.

Predsedništvo »Zaveze slov. učit. društev« izreka tem potom svojo najsrčnejšo zahvalo slavnemu krajnemu odboru učit. društva za goriški okraj, posebno njega načelniku, neutrudljivemu nadučitelju g. Tomažu Jugu; gosp. c. kr. šolskemu svetovalcu Fr. Vodopivcu; gosp. Fr. Hafnerju, ravnatelju c. kr. ženskega učiteljišča in slavnej čitalnici za blagovoljno prepustitev za zborovanje potrebnih prostorov; vrlim pevkam in pevcem; slavnemu županstvu in prečastiti duhovščini v Cerknem in sploh vsem, kateri so pripomogli k tako sijajnej izvršitvi šestega glavnega zbora »Zaveze« v Gorici.

Predsedništvo „Zaveze slov. učit. društev“ v Dol. Logatci, 22. avgusta 1894.

I. Šega s. r., t. č. tajnik.

V. Ribnikar s. r., t. č. predsednik.

Št. 259. Nadučiteljska služba

na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Duhu (IV. pl. vrsta) s prostim stanovanjem je takoj nadomestiti.

Nemškega in slovenskega jezika popolnoma zmožni prositelji naj vložijo svoje pravilno, posebno s spričalom zrelosti in s dokazom avstrijskega državljanstva obložene prošnje do 10. septembra t. l. pri krajnem šolskem svetu pri Sv. Duhu, pošta Sv. Jurij na Ščavnici.

Okr. šol. svet v Gornjiradgoni, 7. avg. 1894.

1-2 *Predsednik.*

Št. 397. Učiteljsko mesto.

Na ljudski sedaj v trirazrednico razširjeni šoli v Zgornji Polskavi ima se začetkom zimskega tečaja namestiti učiteljsko mesto z dohodki po IV. plačilnem razredu definitivno ali provizorično.

Prosilci ali prosilke za to mesto naj vložijo svoje z zreloizpitnim in s spričevalom učne usposobnosti in domovnico opremljene prošnje predpisanim potom do 15. septembra t. l. pri krajnem šolskem svetu v Zgornji Polskavi.

Okr. š. svetslovenjebistriški, 13. avg. 1894.

Preds. namestnik: Dr. Janez Božjak s. r.

Št. 1008, 1009, 1014.

Učiteljske službe.

V šolskem okraju Ptuj so s 1. novembrom 1894. domestiti sledeče učiteljske službe:

1. nadučiteljska služba pri Sv. Barbari v Halozah, IV. plač. vrsta,

2. učiteljsko mesto v Zavrčah, IV. plačilna vrsta,

3. podučiteljsko mesto pri Sv. Andreji v Slov. goricah, IV. plačilna vrsta in prosto stanovanje.

Prosilci naj vložijo svoje redno podprte, zlasti z zrelostnimi in spričevalom učne usposobnosti, z domovnico in oziroma za nadučiteljsko mesto tudi z dokazom usposobljenosti k pomočnemu poučevanju v katoliškem verouku opremljene prošnje potom predstojnega okrajnega šolskega sveta do 16. septembra 1894. pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet Ptuj, 10. avgusta 1894.

1-2 *Za predsednika: Dr. Ploj s. r.*

Št. 519. Podučiteljska služba.

Na trirazrednici pri Veliki nedelji je namestiti podučiteljsko službo z dohodki po IV. plačilnem razredu.

Prosilci in prosilke naj vložijo svoje s spričevalom zrelosti eventualno tudi s spričevalom učne usposobljenosti in domovnico opremljene prošnje predpisanim potom do 16. septembra 1894. pri krajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet v Ormoži, 9. avg. 1894.

1-2 *Za predsednika: Ranner s. r.*

Razpis.

Na petrazredni privatni ljudski šoli družbe sv. Cirila in Metoda s pravico javnosti pri sv. Jakobu v Trstu, je popolniti učiteljevo mesto z letno plačo 500 gld. in stanarine 60 gld. proti polletni obojestranski odgovodi.

Prošnje je do 31. avgusta 1894. l. vlagati pri podpisanem vodstvu.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, 13. avgusta 1894.

Št. 372. Podučiteljska služba.

Na dvorazrednici pri Sv. Florijani poleg Boča je namestiti podučiteljsko službo z dohodki po IV. plačilnem razredu in s prostim stanovanjem.

Prosilci in prosilke naj vložijo svoje s spričevalom zrelosti, eventualno tudi s spričevalom učne usposobljenosti in z domovnico opremljene prošnje predpisanim potom do 16. septembra 1894. pri krajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet v Rogatci, 10. avgusta 1894.

1-2 *Za predsednika: Ranner s. r.*

Št. 543. Podučiteljska služba.

Na dvorazrednici na Runčah je namestiti podučiteljsko službo z dohodki po IV. plačilnem razredu in prostim stanovanjem.

Prosilci in prosilke naj vložijo svoje s spričevalom zrelosti, eventualno tudi s spričevalom učne usposobljenosti in z domovnico opremljene prošnje predpisanim potom do 23. septembra 1894. pri krajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet v Ormoži, 20. avgusta 1894.

1-2 *Za predsednika: Ranner s. r.*

Vsebina. I. Šesti glavni zbor „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. — II. Slovniska teorija Kernova. (Dr. Božjak.) (IX.) — III. Porodopisni pouk v jednorazrednicah. (H. Schreiner in J. Koprivnik.) (XXXIV.) — IV. Društveni vestnik. — V. Dopisi in druge vesti. — VI. Zahvale in natečaji.